

Tarımsal Gelir Politikası/Amaç

- Belli bir yaşam standardı sağlayacak düzeye erişirmek,
- Sektörler arasında kişi başına gelir farklılığı azaltmak
- Sektörde gelir dağılımını bireyler ve bölgeler arasında denge sağlamak

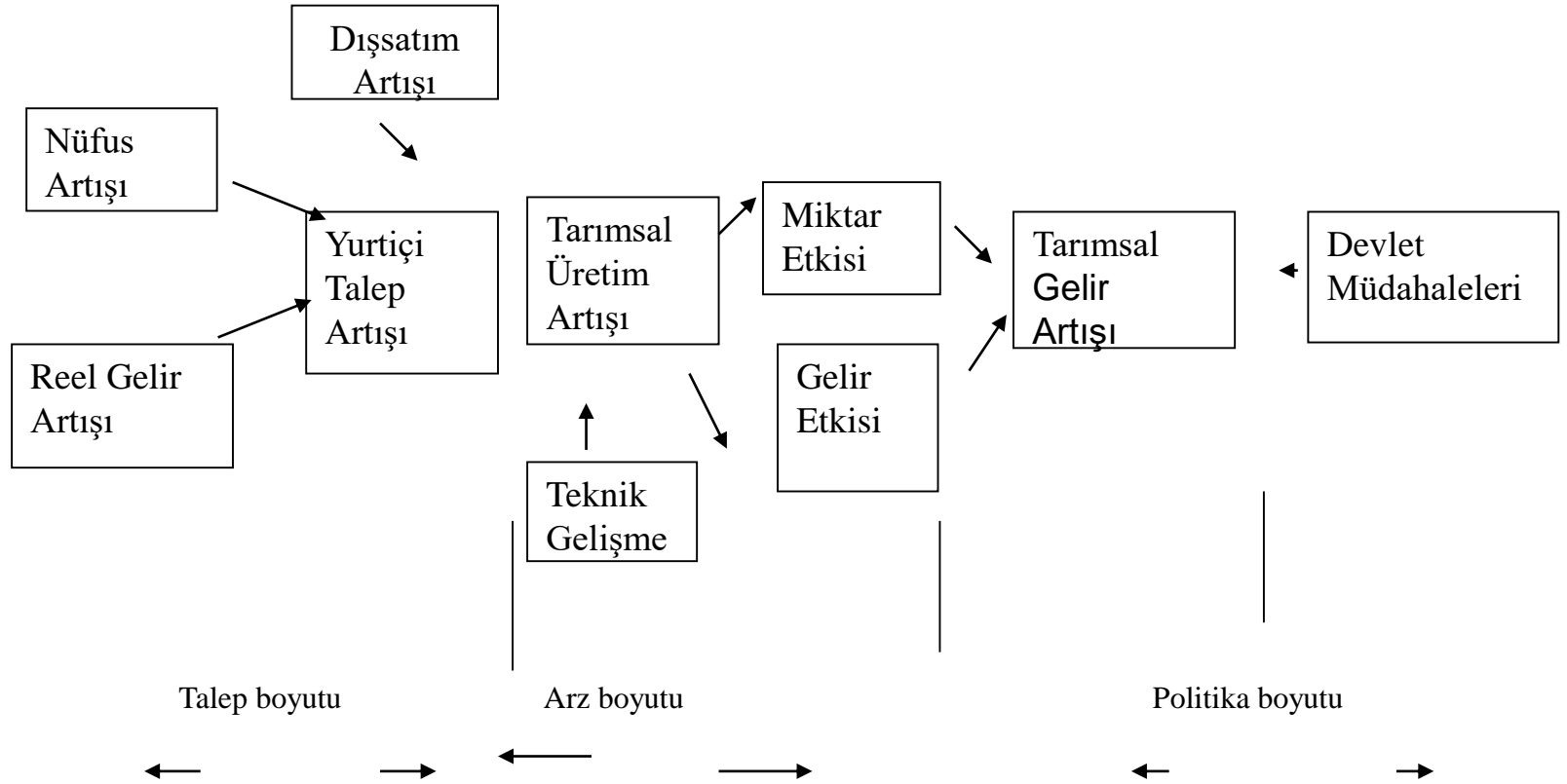
Tarımsal gelirin özellikleri

- Tarımda doğal koşullar üretimi etkilemektedir.
- Üretim dönemi uzundur sermayenin devri azdır, yılda bir kez genelde
- Tarım kesiminde sermaye de düşük, toprak sermayesi ağırlıklı, yatırım yetersiz.
- Tarım ürünlerinin fiyatları ve talep fiyat elastikiyetleri daha düşüktür.
- Gelir elastikiyetleri düşük gelir artsa da gelir içinde harcama azalır(%)
- Tarımda Azalan Verim Kanunu daha çabuk etkisini göstermektedir.
- Tarım ürünlerinin depolanma özelliği yok gibi
- Teknik bilgi ve eğitim tarım kesiminde daha geridir. Teknoloji kullanımını düşük gelir ve eğitim düzeyleri nedeniyle düşüktür.
- Ekonomideki darboğazlar ve istihdam olanaklarının sınırlılığı ve eğitim sisteminin yetersizliği sonucu tarımda çalışmaya mecburlar
- Tarımsal gelirler, göreceli olarak yavaş artarken, kırsal nüfus (kırsal alanın özelliği gereği) diğer sektörlerden daha hızlı artmaktadır.

Tarımsal gelirin özellikleri

- Ekonominin gelişmesi ile tüm ülkelerde toplam gelirler içinde tarımsal gelirlerin payı azalır,
- Türkiye'de de durum böyleyse de tarımsal nüfusun mutlak olarak artmasıyla kişi başına gelir düşmekte ve sektörler arası gelir farklılığı artmaktadır.
- Kişi başına gelirde tarımsal üretimin artması yetmez çalışan sayısı da azalmalı
- Toprak dağılımındaki dengesizlik nedeniyle sektör içinde de gelir farklılıkları bulunmakta

Şema 5. Tarımsal Gelir Artışı Yaratan Nedenler

Tarımsal Geliri Etkileyen Nedenler/Üretim Artışı

- Nüfus artışı talep yaratır-Üretim artışı
- Gelir artışı(Ülkelerin gelişmişlik durumuna ve kişilerin gelir durumuna, ürüne göre – ekmek-et, talep/üretim artışı)
- Dışsatımın başlaması /artması
- Üretim iç ve dış talebe paralel olursa gelir artar/ fazla ise gelir düşecektir
- Teknik ilerleme üretimi artırır ancak talep yetersizliği durumunda geliri düşürebilir
- Teknik ilerleme bazen gelir dağılımını da bozabilir /yararlanamayanın geliri daha da düşecektir
- Üretici gelirindeki artış pazarlanan ürün miktarındaki artışa ve ürün fiyatları ile girdi fiyatları arasındaki farkın yüksekliğine bağlıdır

Tarımsal Geliri Artırıcı Önlemler

1. Gelir ve refah düzeyinde artış sağlayacak araçlar
2. Maliyetlerin düşürülmesini sağlayacak araçlar
3. GSÜD artış sağlayacak araçlar

Gelir ve refah düzeyinde artış sağlayacak araçlar

1. Altyapı yatırımları halkın refah düzeyini etkiler
2. Yeni iş olanakları (tarım dışı iş için eğitim, kredi, girişimciliğin desteklenmesi, vergi kolaylıkları, tarımda çalışanların sayısını azaltır ve kişi başına tarımsal gelir artar aynı zamanda kırsal halkın toplam geliri de artar)
3. Doğrudan yardımlar
  - DGD
  - Ürüne bağlı yardımlar
  - Nüfus grubuna yönelik yardımlar
  - Yeni bir üretim/yöntemin benimsenmesine yönelik yardımlar

Maliyetlerin düşürülmesini sağlayacak araçlar

- Girdi sübvansiyonları
- Kredi sübvansiyonları

GSÜD artış sağlayacak araçlar

1. Üretim miktarını artırmak
  - Araştırma
  - Yayım
  - Girdi kullanımında artış
2. Fiyatları artırmak
  - Çıktıya birim başı ödeme
  - Fark giderici ödeme
  - Fiyat sübvansiyonu
3. İthalat kontrolü
  - İthalat kotaları
  - Gümrük vergileri
  - Minimum ithalat fiyatı
  - Değişen vergiler
4. Yurt içi arzın denetimi
  - Garanti eşiği, Üretim kotası, İkili fiyat, Ekimden alıkoyma, Ürün fazlasını imha, düşük fiyatla ihraç

Tarım Sektöründe Ücretler

- Ücret emeğin üretimden aldığı paydır, "işçi geliri"
- Özelliği, üretilen malın satışı beklenmeden müteşebbis tarafından emek sahibine ödenmesi
- Küçük üretici müteşebbis olarak gelirden "kar" alır.
- Ancak bu üreticinin "ücret" olarak da üretimden pay alması gerekir.
- Çünkü ekonomik anlamda iş ücreti üretim ve kazanç faaliyetlerinin sonunda elde edilen yıllık hasıladan iş kuvvetine düşen paydır
- Doğrudan kendi emeği ile üretime katılan üretici de hasıladan kendisine bir pay ayıracaktır.

Tarım Sektöründe Ücretler

Ücret işçi geliri, bir diğer deyişle işgücünün kiralanmasına karşılık ödenen ücret olduğuna göre, burada işletme sahibinin değil, işçinin gelirini oluşturan ücretler esastır

- Ücretin müteşebbis için bir maliyet unsurudur
- İşveren emeğin yarayışı kadar ücret ödeyecek
- İşverenin ödeme gücü ve piyasadaki emek arz ve talebi ücret düzeyini ve ücretlerin tavanını etkileyecektir
- Sosyal açıdan, işçinin yaşam düzeyini yükseltmek ve mutluluğunu sağlamak için onun tek geçim kaynağı olan ücretin yüksek tutulması gerekir
- Burada da karşımıza itibari ve gerçek ücret deyimleri çıkar

Tarımda Bölgesel Politika

Gelişmekte olan ülkelerde bölgesel dengesizliğin nedenleri

- Tarımsal yapı bozuktur. İşgücü etkin şekilde istihdam edilemez. İşletme arazileri küçük, parçalı ve dağınıktır.
- Sosyolojik ve ekonomik nedenlerle tarımsal işgücünün hareketliliği büyük ölçüde sınırlıdır.
- Çarpık bir sanayileşme politikası vardır.
- Eğitim sistemi var olan işgücünden en uygun bir şekilde yararlanmaya olanak vermemektedir.
- Altyapı yetersizlikleri tarımın, sanayinin gelişmesini sınırlar
- Ekonomik gelişmeyi sağlayacak finansman kaynakları kıttır

Bölgesel Gelişmeyi Etkileyen Koşullar

- Büyük pazarlara yakınlık,
- Ulaşım kolaylığı,
- Yeterli arazi ve işgücünün varlığı,
- Enerji ve su kaynaklarının varlığı,
- Hammaddelerin varlığı,
- Çevrede diğer ekonomi dallarının da gelişmiş olması (yani birbirinden mal almağa hazır sektörlerin bulunması)

Tarımsal Gelirde Bölgesel Farklılık

- Tarımsal yapı farklı:İklim koşulları, topografya ve ulaştırma olanakları farklı
- Sosyal ve ekonomik yapı farklı:İşletme büyüklükleri, arazi parçalılığı farklı
- Gelir farklı: Tarımsal yapı ve sosyo- ekonomik yapı farklı
- Bu farklılıklar hem sektör içinde hem de sektörler arası geliri farklılaştırmaktadır.

Bölgesel politika bu farklılıkları ortadan kaldırmayı ve dengeli bir ekonomik büyümeyi amaçlar.

Tarımsal Alanda Bölgesel Politika

- Bölgede çalışanlar tarımı terk etse bile kendi bölgelerinde kalkındırılmaları gerekir.
- Bir bölgede nüfus yoğunluğunun az ve göçün çok olması bölgenin gelişmemiş olduğunu gösterir
- Bu durumda devlet:
  - Yatırım politikası,
  - Vergi politikası
  - Fiyat ve ücret politikasıyoluyla müdahale etmek zorundadır.

Bölgesel Farklılıkları Azaltmak

- Ekonomik ve sosyal gelişmeyi sağlayacak destek
- İnsan kaynaklarının geliştirilmesi için destek
- Tarımsal gelişmişlik farklarını azaltmak
  - Az gelişmiş bölge üreticilerine doğrudan gelir yardımı
  - Tarım reformu
- Tarım reformu: İşletmelerin modernizasyonu, tarım ve kırsal kesimden ayrılanların arazilerinin yapısal iyileştirilmesi için başka işletmelere tahsisi, tarımda çalışanların sosyo-ekonomik ve mesleki bilgi düzeylerinin artırılması, dağlık, avantajsız bölgelerde tarımın sürdürülmesi, tarımsal gelirin korunması, gençlere tarım dışı sektörlerde iş için destek, tarım ve orman ürünlerinin işleme ve pazarlanmasının iyileştirilmesi, örgütlenmenin teşviki, üretim koşullarının iyileştirilmesine yönelik önlemler

Kırsal Politika

- Uluslararası ticari kurallar gereği pazar politikalarının zaman içinde öneminden kaybetmesi, pazar politikalarında değişikliğe gitme yönünde bir eğilim yaratmıştır.
- Tarımsal üretim hacmi konusundaki beklentilerin karşılanmış olması dünyada tarım politikalarının ağırlığını kırsal kalkınma yönüne kaydırılmıştır
- Bu nedenle kırsal kalkınma artık gelişmiş ülkelerde pazar politikalarından sonra tarım politikalarının ikinci temel direğini oluşturmaktadır.
- Kırsal alanda yeni iş olanakları ve yeni gelir kaynakları yaratarak kırsal nüfusun ekonomik gücünün artırılması hedeflenmektedir.
- Kırsal alanlar ekonomik kalkınma ve tarım pazarlarıyla ilgili olduğu kadar, önemli bir çevre ve rekreasyon işlevini de yerine getirmektedir.
- Tarımsal-çevre politikaları sürdürülebilir kırsal kalkınmayı destekleme ve toplumun çevre hizmetlerine karşı artan talebini karşılamada önemli bir rol biçilmektedir.

kırsal kalkınmanın hedefleri

- Kırsal alanda yaşayabilir, sürdürülebilir tarım ve ormancılığın desteklenmesi,
- Arazi kullanımını, ekonomik ve sosyal koşulları geliştirerek sürdürülebilirlik ekseninde kırsal nüfusun varlığını korumak,
- Çevre, kırsal alan ve doğal mirasın devamı ve iyileştirilmesi.

Kırsal kalkınma politikasının stratejileri

- a. İşletme yapısını,
- b. Üretim potansiyelinin geliştirilme ve dönüşümünü,
- c. Kırsal alanda ek ve alternatif iş olanakları yaratm,
- d. Çalışma ve yaşam koşullarını, sosyal ortamı iyileşti,
- e. Çevre ve sürdürülebilirlik gerekleri yerine getiril,
- f. Kırsal kadına pozitif ayırimcılık uygulamak

Kırsal Kalkınma Araçları

- İşletmelerin modernleştirilmesi,
- Gelir artışı,
- Yaşam, çalışma ve üretim koşullarının iyileştirilmesi,
- Göçler önlenirken genç nüfusun eğitimi,
- Gençlerin işgücüne kazandırılması,
- İşleme ve pazarlama yapısının iyileştirilmesi,
- Arazi ve su yönetiminin iyileştirilmesi yönünde alınacak önlemler kırsal kalkınma hedeflerine ulaşmayı sağlayacaktır.